

boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari va ta’lim sohasi mutaxassisleri uchun metodik qo‘llanma bo‘lib xizmat qilishi, ta’lim jarayonini takomillashtirishda ilmiy asoslangan yondashuvlarni qo‘llashga ko‘mak beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva Q. Innovatsion ta’lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2021.
2. Abduqodirov A. Ta’lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2020.
3. Azizxodjayev A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
4. Gafforova R. Boshlang‘ich ta’lim metodikasi. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2022.
5. Jo‘rayev R., Abdullayev A. Innovatsion pedagogik texnologiyalar nazariyasi. – Toshkent: Innovatsiya, 2020.
6. Madrahimova M. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida ijodiy fikrlashni rivojlantirish. – Toshkent: TDPU, 2018.
7. Raxmonqulova Z. Pedagogik innovatsiyalar va ularning ta’limdagi o‘rni. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021.
8. Raximqulova N. Boshlang‘ich ta’limda AKTdan foydalanish bo‘yicha metodik qo‘llanma. – Buxoro: BDU nashriyoti, 2019.
9. Sodiqova M. Ta’limda STEAM texnologiyasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022.
10. Yuldasheva S. Boshlang‘ich sinflarda loyiha metodidan foydalanish. – Toshkent: TDPU, 2020.

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARIGA INGLIZ TILI TALAFFUZINI O‘RGATISH TEXNOLOGIYASI

Jo‘raboyeva Durdona Akmaljon qizi

Namangan State Pedagogical Institute 1-year master student

Supervisor: Dadabayev Zafar Zakirovich

Annotatsiya: Ushbu tezis boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga ingliz tili talaffuzini o‘rgatishning samarali pedagogik texnologiyalarini tahlil qilishga bag‘ishlangan. Tadqiqotda kichik yoshdagi o‘quvchilarda fonetik ko‘nikmalarni shakllantirish jarayonida zamonaviy metodik yondashuvlar, audio-vizual vositalar, interaktiv metodlar hamda kommunikativ texnologiyalardan foydalanish masalalari yoritiladi. Shuningdek, ingliz tilidagi tovush tizimining o‘ziga xos xususiyatlari va ularni boshlang‘ich ta’lim bosqichida o‘rgatish usullari ilmiy manbalar asosida tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, qo‘shiqlar, she‘rlar, dialoglar, tinglab takrorlash mashqlari hamda o‘yin

texnologiyalari o‘quvchilarning to‘g‘ri talaffuz ko‘nikmalarini samarali shakllantirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: talaffuz, fonetik ko‘nikma, ingliz tili, boshlang‘ich ta‘lim, o‘qitish texnologiyasi, kommunikativ metod, interaktiv yondashuv.

Abstract: This thesis examines effective technologies for teaching English pronunciation to primary school students. The study analyzes modern pedagogical approaches used to develop phonetic skills among young learners. Particular attention is paid to the role of audio-visual tools, interactive techniques and communicative methods in pronunciation teaching. The research also discusses the specific features of the English sound system and the methodological principles for teaching these sounds at the primary education level. The findings show that songs, rhymes, dialogues, listening-and-repetition exercises and game-based activities significantly contribute to the development of accurate pronunciation skills in young learners.

Keywords: pronunciation, phonetic skills, English language teaching, primary education, teaching technology, communicative approach, interactive methods.

Аннотация: Данная работа посвящена анализу эффективных технологий обучения английскому произношению учащихся начальных классов. В исследовании рассматриваются современные педагогические подходы к формированию фонетических навыков у младших школьников. Особое внимание уделяется использованию аудио-визуальных средств, интерактивных методов и коммуникативного подхода в процессе обучения произношению. Также анализируются особенности фонетической системы английского языка и методические принципы обучения данным звукам на начальном этапе изучения языка. Результаты исследования показывают, что песни, рифмовки, диалоги, упражнения типа «слушай и повторяй» и игровые технологии способствуют формированию правильного произношения у учащихся.

Ключевые слова: произношение, фонетические навыки, английский язык, начальное образование, технологии обучения, коммуникативный подход, интерактивные методы.

Kirish. Bugungi kunda chet tillarini o‘qitish jarayonida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish ta‘lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta‘lim bosqichida ingliz tilini o‘rganish jarayonida to‘g‘ri talaffuz ko‘nikmalarini shakllantirish katta ahamiyat kasb etadi. Tilni o‘rganishning dastlabki bosqichida o‘zlashtirilgan fonetik ko‘nikmalar keyingi bosqichlarda ham o‘quvchilarning nutq faoliyatiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi.

Metodik adabiyotlarda ta’kidlanishicha, yosh o‘quvchilar yangi til tovushlarini eshitish va taqlid qilish orqali tez o‘zlashtiradilar. Shu sababli boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga ingliz tili talaffuzini o‘rgatishda fonetik mashqlar, audio materiallar va kommunikativ metodlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega (Harmer, 2007).

Boshlang‘ich sinflarda talaffuzni o‘rgatishning nazariy asoslari. Ingliz tilining fonetik tizimi o‘zbek tilidan sezilarli darajada farq qiladi. Masalan, ingliz tilidagi /θ/, /ð/, /æ/, /ŋ/ kabi tovushlar o‘zbek tilida mavjud emas. Shu sababli o‘quvchilar ushbu tovushlarni talaffuz qilishda qiyinchilikka duch kelishlari mumkin. Tadqiqotchilar fonetik ko‘nikmalarni shakllantirish jarayonida muntazam tinglash va takrorlash mashqlari muhim rol o‘ynashini ta’kidlaydilar (Celce-Murcia, Brinton & Goodwin, 2010).

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari psixologik jihatdan faol va qiziquvchan bo‘lib, ular o‘yin orqali o‘rganishga moyil bo‘ladi. Shu sababli talaffuzni o‘rgatishda o‘yin texnologiyalaridan foydalanish samarali hisoblanadi. Masalan, fonetik o‘yinlar, tovushlarni topish mashqlari, rolli o‘yinlar va dialoglar o‘quvchilarning nutq faoliyatini faollashtiradi.

Talaffuzni o‘rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Zamonaviy ta’lim jarayonida ingliz tili talaffuzini o‘rgatishda turli innovatsion texnologiyalardan foydalanish tavsiya etiladi. Xususan, audio-vizual vositalar o‘quvchilarga real nutq namunalarini eshitish imkonini beradi. Bu esa intonatsiya, urg‘u va ritmni to‘g‘ri o‘zlashtirishga yordam beradi.

Interaktiv metodlardan foydalanish ham talaffuzni o‘rganish jarayonida muhim ahamiyatga ega. Scrivener (2011) ta’kidlashicha, guruhli ishlash, muhokama, dialog va rolli o‘yinlar o‘quvchilarning til o‘rganishdagi faolligini oshiradi hamda yangi fonetik birliklarni amalda qo‘llash imkonini yaratadi.

Shuningdek, qo‘shiqlar va she‘rlar yordamida tovushlarni o‘rganish o‘quvchilar uchun qiziqarli va samarali usul hisoblanadi. Bunday mashg‘ulotlar orqali o‘quvchilar nafaqat tovushlarni to‘g‘ri talaffuz qilishni, balki ingliz tilining ritmik xususiyatlarini ham o‘rganadilar.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga ingliz tili talaffuzini o‘rgatishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar muhim ahamiyatga ega. Audio-vizual vositalar, interaktiv metodlar, qo‘shiqlar, she‘rlar va o‘yin texnologiyalaridan foydalanish o‘quvchilarning fonetik ko‘nikmalarini samarali rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli ingliz tili darslarida talaffuz mashqlarini muntazam qo‘llash va kommunikativ metodlardan foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Harmer, J. (2007). How to Teach English. London: Longman.

2. Scrivener, J. (2011). Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. London: Macmillan.
3. Farmonov, A., Dadabaev, Z., Qosimova, G., Juramurodov, D., Nishonova, D., Boboyev, S., & Tursunov, Q. (2026). Genome-Wide Insights into The Role of Genetic Variability in Linguistic and Cognitive Functions. Genetics and Molecular Research, 25(1).
4. Celce-Murcia, M., Brinton, D., & Goodwin, J. (2010). Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide. Cambridge University Press.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.

WHY IS ENGLISH A GLOBAL LANGUAGE?

Ismoilova O‘g‘iloy

Namangan State Pedagogical Institute

Tourism and hospitality major 1st –year student

+998 99 571 46 33 oynur9065@gmail.com

Ilmiy rahbar: Axmedova Dildora Abdurahim qizi

Abstract: This article systematically analyzes the primary drivers behind English's unprecedented global status as a lingua franca. Employing a qualitative research approach, it synthesizes insights from sociolinguistics, history, economics, and cultural studies to delineate the key factors. The findings reveal that English's global spread is not attributable to a single cause but rather a complex interplay of historical colonial legacies, post-World War II geopolitical shifts, enduring economic dominance, and pervasive cultural influence. The research highlights the self-reinforcing network effect and pragmatic utility as crucial contemporary accelerators. Understanding these intertwined mechanisms offers critical insights into current global communication patterns and future linguistic trends, providing a foundational analysis for further sociolinguistic inquiry into language power dynamics.

Keywords: global language, lingua franca, English, globalization, linguistic hegemony, soft power, historical linguistics

The phenomenon of a global language, or lingua franca, is not new; Latin, Arabic, and French have historically served similar roles in various regions and eras. However, the contemporary dominance of English as a truly global medium of communication is unparalleled in human history [1]. From international diplomacy and scientific research to popular culture and digital communication, English permeates nearly every aspect of global interaction. This ubiquity raises a fundamental